

בחדש יוני, השנה, תיפתח בוונציה הבינאלה הבינלאומית לציון ולפסול. מ-1 בועלים האמנות הפלאסטיקה (או שמה נתמעה השיבות בשנים האחרונות?) ישראל, בביתנה, תוצג על ידי שלושה ציירים. מבחינה אמנותית — שניים מהם מ-ייצגים קיצוניות מרוחקות זו מזו, בעוד השלישי נתון, מבחינת לבטיו וסיכומיו התאורטיים, אי שם באמצע. השלושה, לפי סדר הצגתם כאן — עמי שביט (עבודות קינאטיות. חומרי פלאסטיק ותאורה). רות שטרנשוס (פסול אקספריוניסטי. מוטבי עיקבי: ילדה בתפתחות) ומיכאל ארגוב (חומרי: קרטון, אסבסט. הרבה לובן ואור). מן השיחות איתם — עם כל אחד בנפרד — ניגלה משהו, מן הסדרות והמחלוקות, התאגרים והפחדים, המאפיינים את אמנות ומנגנון משולשם, עמי שביט הוא דובר ה"קידמה". ניכר בו כי הוא אוהב את התפקיד, דבריו, העובדות וה-נבואים כאחד, הם מרתקי לכת, מ-שוחריים ממעצורים מחשבתיים, ל-טוב או לרע. בן 36, נשוי ואב ל-שלושה ילדים. מרצה באוניברסיטת תל-אביב על, טכנולוגיה ואמנות בה-זמנו, החל ליצור אך לפני 3 שנים. מחיר עבודה — כ-2000 ל"י.

עצם המשג: אמנות בת זמננו מעורר קשיים — הוא אומר. — בעשר, חמש עשרה השנים האחרונות חלו שינויים עצומים. שנה אחת כ-יום, דומה מבחינת התהפכות וה-חידושים שהיא מביאה לחמישים שנה בתחילת המאה. פעם, סגנון חדש ב-אמנות עבר תהליך של צמיחה, התפתחות, קמילה, אשר יכול היה לארוך כמה עשרות שנים. כיום זרם אמנותי פורח חמש שנים, וגוסס. חשיבותו אינה בהכרח פחותה מחשיבות הורם ש, חיי המישים שנה. אך התפתחויות חולפות בקצב עצום. מקובל היה לר-אות אמן כאדם שיוצר במשך כל חייו. הקצב העשוקי יוצר מצב שבו אמנים, נגמרים מוקדם. מה ישל ל-הם להציע הופך מהר מאד למיושן. נובעות מכך טראגדיות אישיות, לא מעטות.

מה הרקע לכך? התפתחות טכ-נולוגית בלתי פוסקת, בעלת עוצמה רבה, החל מטכנולוגיה של חלל וכלה בטכנולוגיה של יום יום. הגילויים, החידושים, האפשרויות מבחינת חומ-רים, תהליכים, המצאות, מתרבים ב-קצב מסחרר כל כך, עד שאין האמן מסוגל לעמוד בה. אין הוא מסוגל לעמוד בקליטתם. במאבק שהוא מנהל נגד סביבתו, הוא יוצא מנוצח — אומר האמן.

נראה כי הוא עצמו מקבל מצב ענינים זה כמסעיר ומגרה דווקא. מצב שאין הוא ניצרך לנסות ו-
"להשלים" עימו, כיוון שבין כך וכך הוא מותאם לו נפשית ואינטלקטואלית.

אך אפשר לעסוק היום בפסול פיגוראטיבי או חצי פיגוראטיבי? הוא שואל באי-הבנה. כשאני שומע שמשהו עוסק בפסול פיגוראטיבי, נעשה לי רע. אמצעי הביטוי רבים ומגוונים כל כך, אפשרויות הבחירה מרתקות כל כך. זהו פשוט בובון.

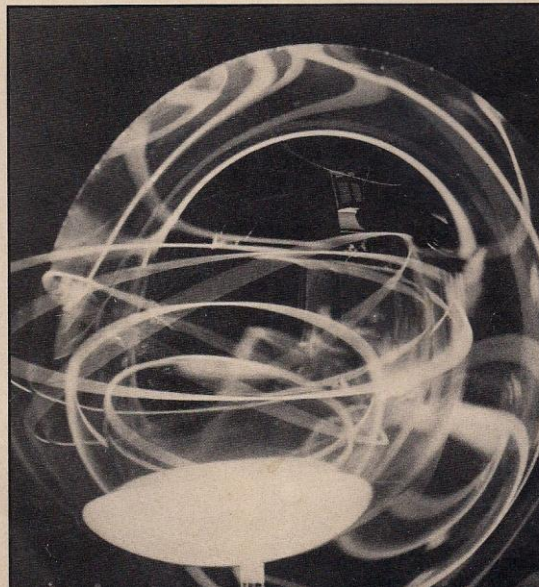

רות שטרנשוס

מיכאל ארגוב

המאמין של האני: שלושה אמנים ישראליים לביאנלה מאת דליה הרץ

ענין תקופתי, צריכה לעשות שימוש באמצעים שמעניקה לה תקופתה. אחרת היא בבחינת העלאת גיורה. כל פנים, צפויה לה סכנה כזו".
גוש אחד בהשקפתו מושם על אף צעה של האמנות, על חומריה של היוצר. ואלה נתפשים בקשר לסביבה של האמן, למציאות בה הוא פועל. המציאות היא טכנולוגית, ועובדה חיבת, (הן כדבר רצוי והן כדבר הכרחי) להשתקף באמנות. המציאות היא מציאות של תנועה (מכונני אוירונים, הלילות), לכן: "התמונה הסטאטית, התלויה על הקיר, גוסס כי העולם עצמו חדל להיות סטאטי. עבודותיו עשויות מחומר פלאסטי מורכבות ממנוע וממקור תאורה. הן תונות בתוך קופסאות שקופות, הן תונות להרמה. אבסטרקטיות ונקודות נותנות תחושה של שייט בחלל. למות טהורים וקרים, "אני עוסק שלווה אלמנטים: נסיון להשיג אפקט המקסימום מהחומרים. נסיון לקבץ צבעוניות, ותנועה. אין לעבודות האלה כל חשיבות אמוציונאלית לגבי, אפגע אם מי שיקנה אותן, ירחיק אותן כעבור זמן מה".

כאן מתגלה העיקרון הסודי יותר, "אינני מנסה להעביר חוויה נפשית — מסביר עמי שביט — אני מנסה לתת חוויה ויואלית. כתוצאה, כלואי לחוויה היואלית, עשויות היווצר גם חוויות נפשיות. על פנים, אינני מנסה להציג פה משהו אישי. בשורה אישית, חוויה רגשית אינטימית, לא קיימות פה". מבחינת זו בעיקר, הוא משתיר לזרמים דיישים. "לכל היות אני יכול לומר כן אני רוצה ליצור חוויה מרגשת כאן חוויה מסעירה, וכן הלאה. אף עצמי, עמי שביט, די מחוץ לענין.

"ענין החוויה האישי-האינטימית זה מתחיל להיות שייך לתקופה הולכת וגוססת. מימד האנושי חלוק החוויה האנושית והגשית-האישי עד כמה שזה נשמע מצער, נעלמת נעלמת היכן? נעלמת כגורם אמנות. נעלמת גם הדרישה לה קולטת האמנות. פוחת מעמדו של מימד האנושי, בחיים עצמם".
לטענה כי השקפותיו נראות כמדימות את המציאות, באשר המימד האנושי, "בחיים עצמם" עדיין משמר תפקיד חשוב ובלוט ביותר, הוא שייב כי הסתכלות בנוער של מאשרת את דבריו, "לא רק התעצמו תפקיד המכונה גורם לכך. השינויים בסמים מפחית בחשיבות החוויה אישית היוצרת. אנו עשויים להגי למצב. נאמר בעוד עשר שנים, כאשר אדם יכנס לבית מרקחת, יקנה גלול שיתעניק לו חוויות ויואליות מהנה לשעות הערב (אפשר גם להגיה יצליחו להפיק סמים נעדרים תוצאות לוואי הסכנות). יכול להיות שנסתם בזה. זה וודאי יביא לאובדן חלק גד מן האמנות הקיימת. והקשר אל אובדן תפקידה של החוויה האישית היוצר — ברור. לא רק זה, תורת האסטטיקה הנלמדת היום ככאן של הפילוסופיה, עשויה בהחלט להפוך למימד דיוק. נובל לדעת בדיוק מה הגורמים המשפיעים על הנאה. ניצול אמנות מדעית. וחוויות — על

תחנות ארגיטוריות